

POZNÁMKY K I. KAPITOLE REGULE

V mene Pánovom sa začína život Menších bratov ...

... len v mene Pánovom (→ Jn 15,5) ... len v sile Pánovej milosti môžeme začať a žiť život Menších bratov ... čo treba vnímať ako dar a pozvanie ... *medzi ostatnými dobrodeniami, ktoré sme od nášho štedrého darcu, Otca milosrdenstva, prijali a každodenne prijímame a za ktoré slávnemu Otcovi máme osobitne ďakovať je dobrodenie nášho povolania* ... (→ TestKl 2)

Názov „Menší bratia“ dal reholi svätý František ... chcem aby sa bratia nazývali Menší ... aby (boli) ako skutočne menší, ktorí sú podriadení ostatným ... a tak chceli stavať základy na pevnej pôde pokory, aby v nich s nebeským požehnaním vyrástla duchovná stavba čností ... (→ 1Cel 38) ...

Svätý Bonaventúra o tom píše: „*Ozdoba a Ochrankyňa všetkých čností – pokora – naplnila Božieho muža (Františka) v hojnej miere ... Na pokore, ako múdry staviteľ, položil najprv svoj základ. Naučil sa to od Krista. Hovorieval, že preto Boží Syn zostúpil z Otcovho lona na výsostiach do hlbín nášho poníženia, aby vyučoval pokore, príkladom i slovom, ako Učiteľ a Majster.*“ (→ LegV 6) ...

Pôvodne však bratia sami seba nazývali kajúcnikmi z Assisi (→ 3Spol 37) ... biskup Jakub z Vitry (od roku 1228 kardinál) prvýkrát spomína názov bratov „Menší“, už ako zaužívaný, v liste z Janova z roku 1216.

Obidva termíny „menší“ a „bratia“ vychádzajú z evanjelia. Sám Pán Ježiš Kristus totiž nazýva svojimi bratmi tých, ktorí počúvajú Božie slovo a uskutočňujú ho (→ Lk 12, 21) a svojich učeníkov poučuje, že sú si vzájomne bratmi (→ Mt 23,8) ... preto ich vzťahy majú byť vedené snahou navzájom si slúžiť (→ Mt 20, 25-30) a sám Pán im dal v tom príklad (→ Jn 13,13-17). Netreba zabúdať ani na to, že inšpiráciu k tomu, nazvať seba i svojich bratov „menšími“ čerpal svätý František aj zo sociálnej štruktúry ľudskej spoločnosti svojej doby (→ minores: vrstva obyvateľstva, nemajúca žiadne ekonomické istoty, často utláčaná a vykorisťovaná, s ktorou sa svätý František solidarizoval, prijímajúc účasť na ich životnom údele).

V NÁZVE „MENŠÍ BRATIA“ JE NARYSOVANÝ CELOŽIVOTNÝ PROGRAM

Minorita je obzor z ktorého sa zakúša Boh ... vnímanie vlastnej nepatrnosti vedie k vedomiu nevyhnutnosti Veľkého ... (→ Mt 18, 3-4) ... je východiskom vzťahov k sebe i bratom ... všetkým ľuďom ba aj k živému i neživému stvorenstvu ...

... **zachovávať sväté evanjelium**, čo znamená *zmýšľať a konať evanjeliovo, podľa príkladu nášho Pána Ježiša Krista ... ako? ... životom v poslušnosti, bez vlastníctva a v čistote*, touto trojicou čností sa však zachovávanie evanjelia nevyčerpáva, skôr zabezpečuje ... *sám Najvyšší mi zjavil, že mám žiť podľa svätého evanjelia* (→ Test 14) ...

(Čoskoro sa však prosté a jednoduché prežívanie ideálu evanjeliového života dostalo z morálnej roviny do roviny právnej a vynorila sa otázka, či sú ostatné rady v evanjeliu, hoci výslovne nemenované v Regule, rovnako záväzné ako rady v Regule konkrétne vymenované. Pápež Gregor IX. v bule „Ouo elongati“, píše, že bratia sú viazaní mocou Regule zachovávať len tie rady ku ktorým sa v nej zaviazali (ktoré sú v nej výslovne menované). Inými radami sú viazaní rovnako ako ostatní kresťania a to tým viac, že ide o veci dobré a správne a pretože sami seba ponúkli Pánovi ako drahocennú obeť, pohrdnutím vecami tohto sveta.)

historický exkurz: Benediktova regula hovorí výslovne o sľube poslušnosti pred Bohom a jeho svätými. Druhý lateránsky koncil (1139) už hovorí o trojici sľubov: poslušnosti, chudobe a čistote a ukladá ich ako povinnosť pre nové

rehole kanonikov; nie všetky rehole ich však mali vo svojich predpisoch ako sľuby. Bratia Kazatelia (dominikáni), napríklad, skladali sľub poslušnosti Bohu, svätej Panne Márii, magistrovi rehole a jeho nástupcom. Pápež Inocent IV. (1243 – 1254) už vyhlasuje, že poslušnosť chudoba a čistota tvoria podstatu každej rehoľnej spoločnosti. Poslušnosť ako sľub je historicky najstarším a snáď aj preto sa vyskytuje v Regule na prvom mieste, napriek dôrazu, ktorý svätý František kládol na chudobu. Ako iný dôvod sa uvádza skutočnosť, že predovšetkým poslušnosť odlišuje bratov od heretických hnutí, ktoré tiež zdôrazňujú chudobu. Treba mať však na pamäti výrok svätého Františka: *pre Pána ešte neopustil všetko (nie je chudobný) ten, kto si ponechal mešec svojvôle* (→ 2Cel 140).

bratia sa teda zaväzujú k životu zachovávať sväté evanjelium:

v poslušnosti - latinsky*: **oboedentia**, čo znamená „nakloniť sluch“ čiže ochotne počúvať (poslúchať)

bez vlatníctva - latinsky: **sine proprio**, čo znamená bez vlastníctva, výhrad (bez zvláštností)

v čistote - latinsky: **castitate**, čo znamená mravne čistý (cudný, panenský), nevinný (i v zmýšľaní) ... tiež nábožný

* v *texte Regule*

... brat František sľubuje poslušnosť a úctu pánu pápežovi Honóriovi a jeho kánonicky zvoleným nástupcom a rímskej Cirkvi ... (→ Reg 1,2)

Aj kriticky zmýšľajúci historik Paul Sabatier, píše, že (František) nemiloval evanjelium z jednej strany a Cirkev z druhej, ale oboje jedinou, rýdzou láskou a nikdy mu neprišlo na myseľ, že by ich bolo možné oddeliť ... František bol viac a lepšie synom Cirkvi, než ktokoľvek v jeho dobe ...

Táto poslušnosť, ktorú svätý František v Regule sľubuje (a v dvanástej kapitole opäť zvláštnym spôsobom zdôrazní) nie je len požiadavkou zo strany Cirkvi, ale aj Františkovou osobnou skúsenosťou s Cirkvou, ako Matkou a Učiteľkou, ktorá sa ujala starostlivosti o duchovný rast jeho samého i celého bratského spoločenstva. Je tiež odrazom jeho skúsenosti že Cirkev (a len ona) je plná Pánovej milostivej prítomnosti, ktorá sa prejavuje slovom (vo Svätom Písme a ohlasovaní) a Telom (v Eucharistii) ... Kristus je stále prítomný vo svojej Cirkvi ... prítomný je v obete svätej omše, a to v osobe toho, kto ju slúži, keďže ten istý, čo raz obetoval sám seba na kríži, obetuje sa teraz prostredníctvom kňazov (→ nie znova, ale teraz – ide o sprítomnenie jedinej obety) a zvlášť je prítomný pod eucharistickými spôsobmi ... prítomný je vo svojom slove, lebo on sám hovorí, keď sa v Cirkvi číta Sväté Písmo (→ Sacrosanctum concilium, 7).

Najhlbším dôvodom a príčinou Františkovej poslušnosti Cirkvi (v jej hierarchickej štruktúre) nie je ani tak dôvod historicko-spoločenský (aj keď zohral svoju úlohu, napríklad lénny stredoveký systém vzťahov) ako skôr kristologický (→ tajomstvo Pánovej spásotvornej prítomnosti v jeho svätej Cirkvi).

Regula sa napokon v prvej kapitole dotýka otázky autorita vo vnútri rehole, a ňou je predovšetkým *brat František a jeho nástupcovia* (→ Reg 1,3) ... zaväzujúci systém je tak hierarchicky dokonalejší: svätý František sľubuje poslušnosť a úctu pánu pápežovi; ostatní bratia svätého Františka a jeho nástupcov ... (o autorite v reholi sa svätý František ešte podrobnejšie zmieňuje v ôsmej kapitole Regule).